

ע. איכילוב: אלמלא עמדנו בתקופה הקרובה לפני כמה בעיות חשובות מחוץ לתקציב - היו הבעיות של התקציב הנוסף מצדיקות דיון הרבה יותר ארוך, והייתי מוכן אז לשמונה שעות. בטבע הנוכחי אני מציע שנתפשר על שש שעות, ואני מבקש שהרוב יסכים לפשרה.

היו"ר ב. אזניה: מאחר שהדיון הוא על תקציב שהוצא כבר, לדעתי מספיקות ארבע שעות, ואעמיד זאת להצבעה.

הצבעה: בעד 4 שעות - 7;
בעד 8 שעות - 3.

ע. איכילוב: אני מציע עכשיו להעמיד להצבעה הצעה של 6 שעות לעומת 5 שעות.

א. תלמי-לוי: יש בכנסת סיעות קטנות, וצריך לאפשר גם להן לומר משהו, וזאת לא יוכלו לעשות במסגרת זמן של ארבע שעות.

ס. סנה: אני מציע לערוך הצבעה נוספת, ארבע מול חמש שעות.

הצבעה: בעד 4 שעות - 8;
בעד 5 שעות - 7.

הרוחלט: לדיון על התקציב הנוסף יוקצבו ארבע שעות.

ש. בבה: אולי אפשר לדחות את הדיון על התקציב הזה לשבוע הבא?

היו"ר ב. אזניה: זהו ענינה של הנשיאות.

ע. איכילוב: איננו דורשים לדחות את סקירתו של השר. אבל יש כבר נוהג שלאחר הסקירה דוחים קצת את הדיון כדי שחברים יספיקו להתכונן.

היו"ר ב. אזניה: אמסור על כך לנשיאות.

ס. רוזטי: ייתכן שהבקשה צודקת, אבל יכול להיות שנהיה מוכרחים לקיים את הדיון היום. בכל אופן, יש הבדל בין ויכוח על סקירה של שר ובין ויכוח על תקציב שהובח על שולחן הכנסת ולא כל-כך קשה להתכונן לו.

ע. איכילוב: בשעתו היתה סקירה של שרת העבודה שהוויכוח בה נדמה לשבוע שלאחר מכן. בשבילנו מאה-מיליון של התקציב הנוסף זהו סכום גדול, ובפרט שאין זו רק שאלה של המאה-מיליון אלא של שינוי למעשה של תעריף מס-הכנסה, וזוהי שאלה יסודית.

ס. רוזטי: כל זה יובא לנשיאות.

היו"ר ב. אזניה: גם אני בדעה שבמידת האפשר צריך להפריד בין ההרצאה ובין הויכוח, אבל לא אנו יכולים להחליט בכך.

2. חוק לתיקון פקודת העבריינים הצעירים

היו"ר ב. אזניה: עלינו להחליט לאיזו ועדה להעביר את החוק הזה.

ד. נצר: השר הציע להעביר זאת לוועדת השירותים, ואני מציעה שהחוק יועבר באמת לוועדה זו.

א. רוזיאל-נאור: היתה הצעה גם על ועדה משותפת. עכ"פ, אני מציעה שתהיה זו ועדה משותפת של ועדות החינוך והשירותים, כפי שהיה לגבי החוק שקדם לו.

ע. איכילוב:

אני מציע שהחוק יעבור לוועדת החוקה. בכנסת לא היה כל ויכוח סביב ענין הטיפול בעבריינים הצעירים. היתה שאלה באיזו מידה אפשר להבדיל בין הורים שמצבם יותר טוב או פחות טוב. לכך אין כל קשר עם ועדת החינוך או ועדת השירותים, ומשום כך אני מציע שהחוק יעבור לוועדת החוקה.

ד. נצר:

דוקא מתוך נימוק זה, שהחוק נוגע בבעיה ציבורית סוציאלית, אני מציע להעביר את החוק לוועדת השירותים, ועכ"פ בוודאי לא לוועדת החוקה. כן אני מתנגדת לוועדות משותפות. ועדת השירותים אינה עמוסה ביותר בעניני תחיקה בכלל, ותוכל לדון בבעיה.

א. רזיאל-נאמר:

כל פרשת העבריינים הצעירים אינה יכולה להצטמצם רק לוועדת השירותים. נכון שיש לבעיה רקע ציבורי, ולשם עקירתו יש להשתמש במכשירים של חינוך, דבר שהוא בתחום פעולתה של ועדת החינוך. עיקרו של החוק איננו דרגת ההכנסה של המשפחה, אלא לנסות למצוא דרך כדי להקטין את מידת ריבוי העבריינות הצעירה. לכן אני מציע להעביר את החוק לוועדת החינוך.

ד. נצר:

אותם חברים יושבים בשתי הועדות.

א. רזיאל-נאמר:

אבל אופי עבודתן של שתי הועדות שונה.

מ. סנה:

הנמקתה של ח"כ רזיאל-נאמר יפה אילו היה עומד לדיון החוק עצמו. אבל על הפרק עומד לא החוק כולו אלא תיקון אחד מסויים: מי צריך לשלם. זוהי שאלה סוציאלית מובהקת, והגישה לפתרונה צריכה להיות סוציאלית. נכון שאותם חברים יושבים גם בוועדת החינוך וגם בוועדת השירותים, אבל אופי העבודה בהן שונה, ולכן אני תומך בהצעת ח"כ נצר להעביר את החוק לדיון בוועדת השירותים.

א. תלמי-לוי:

אילו חשבת שהועדה יכולה להעמיק-חקר בבעיה זו, הייתי בהחלט מציעה להעביר את החוק לוועדת החוקה, כי כל הענין של עבריינות צעירה, מזונות ועוד נובע מן החוק היסודי של נישואין וגירושין. אך מאחר שוועדת החוקה לא תוכל להעמיק חקר, אני מציעה להעביר את הענין לוועדת השירותים.

ש. בבה:

בדרך כלל אנו נמנעים מוועדות משותפות בגלל טעמים של סחבת, נימוק שאינו חל במקרה זה. אלמלא איחר ח"כ ספיר בחצי דקה לישיבת הכנסת - היה החוק הזה בכלל מוחזר לממשלה. עכ"פ, היתה צד חברי הכנסת התנגדות חריפה לחוק זה, ואין כל פחד שמא תזיק סחבת דוקא במקרה זה.

הו. חלט:

להעביר את הדיון בחוק לתיקון פקודת העבריינים הצעירים לוועדת השירותים הציבוריים.

3. סדרי הדיון בקריאה השניה של תקציב 1957/58היו"ר ב. אזניה:

בענין זה כבר התחלנו לדון ונשאר לנו עוד לקבוע כמה זמן להקדיש לנימוק הסתייגויות. הייתי מציע שתינתן אפשרות לנסק שתי הסתייגויות במשך 20 דקות לכל אחת, וכל הסתייגות נוספת - 10 דקות. כל זה בגבולות הזמן שנקבע לדיון בכלל, 15 שעות. ההצעה המקורית היתה להרשות הנמקת כל הסתייגות במשך 10 דקות, אבל היו שאמרו: יש עניינים שהם דברים של מדיניות, וסיעה תרצה להנמיק בפעם אחת את כל גישתה העקרונית. אמרנו: ניתן אפוא דשות של 20 דקות להנמקת ההסתייגות הראשונה. אח"כ אמרו: יש לפעמים שני אנשים, אולי משני סטורים שונים באותה סיעה, וצריך לתת פעמיים 20 דקות. גם לכך הסכמנו. זהו כל מה שאני יכול לקבל כפשרה לקראת הסדר בשנה זו.

ועדת הכנסת
19.2.57

ט. סנה: האם מספר ההסתייגויות בכלל מוגבל?

הי"ר ב. אזניה: לא, אבל הוא במסגרת הזמן המוקדש לדיון כולו - 15 שעות. לכל חבר יש דקה-ורבע לדבר על כל משרד. מותר לצרף שלוש קבוצות משרדים יחד, גם זה בתנאי של לא יותר מ-20 ו-10 דקות, כפי שהמברתי.

ט. סנה: למה לא לתת לכל סיעה לחלק את זמנה כאוות-נפשה?

הי"ר ב. אזניה: הקריאה השניה איננה חזרה על הויכוח הכללי. אם זוהי חזרה כללית - לא ייתכן שלא יאפשרו גם לקואליציה להופיע כתומכת ולא רק כעונה להסתייגויות. אך מאחר שהקואליציה - במידה שאינה מסתייגת - איננה מופיעה, הרשות לאופוזיציה להופיע רק להגנה על הסתייגויות, ולא לויכוח כללי. עלי להזכיר עוד לחברים שבכל הסתייגות לחוק אחר, שלא בענייני תקציב, אנו נותנים חסע עד 10 דקות להסתייגות.

ע. איכילוב: הצעת הפרשה של הי"ר איננה מספיקה לדעת מציעי ההצעה. הוועדה החליטה שיש מקום לשינויים יסודיים בסדרי הדיון על התקציב. אבל בתקציב של השנה לא נוכל כבר לשנות, אלא רק לקראת השנה הבאה. בשנה שעברה היה לכל סיעה זמן קצוב להסתייגויות, והיא השתמשה בו כרצונה. קרו כמה דברים שעברו את כל סדרי הדיון בהסתייגויות, כמו: הסתייגותו של מר בגין שארכה שעה וחצי וכללה את כל הזמן של סיעתו, אם כי לא היה זה בניגוד למותר. אבל לא רצינו שיחזרו דברים כאלה.

אמרתי אפוא בישיבה הקודמת: אני מציע תיקון יסודי בסדרי הדיון בתקציב: להרשות לסייעות שתי הסתייגויות עד 20 רגע, ושלוש הסתייגויות - עד 15 דקות. יוצא שלמפלגות הקטנות לא תהיה אפשרות להשתמש בהחלטה זו, כי זמןן בלאו הכי לא יספיק להסתייגויות כל-כך ארוכות, וגם המפלגות הגדולות, במידה שיבצלו את הסידור של 20 דקה, יגזלו רק אחוז קטן מזמן הויכוח בקריאה השניה. אם יש אפוא כבר הסכמה לגבי שתי הסתייגויות ב-20 דקה, אני מבקש להוסיף עוד את רבע-השעה הנוסף הזה, ולאפשר לעוד 3 הסתייגויות - עד רבע שעה.

הי"ר ב. אזניה: שלוש הסתייגויות נוספות עד רבע שעה יוסיפו לויכוח שעה שלמה, שעה סיומת, ואני חוזר על הצעתי: שתי הסתייגויות של 20 דקה.

ש. בנה: אין אין מקבלים את הצעתו המקורית של ח"כ איכילוב - אני מציע במקום שתי הסתייגויות של 20 דקה - ארבע הסתייגויות של עד 15 דקות. זה אותו זמן.

הרוזט: לקבל את הצעתו של ח"כ בנה: ארבע הסתייגויות אפשר יהיה לנמק במשך עד רבע שעה כל אחת, וכל הסתייגות נוספת - עד 10 דקות.

4. ערעור סיעת מס'י על החלטת הנשיאות

הי"ר ב. אזניה: העניין עלה כבר לאחר שקבעתי את סדר-יומה של הישיבה: ערעור סיעת מס'י על החלטת הנשיאות

בדבר הצעה לסדר היום בנוגע לסינויו של שפידל כראש נאטו. אני טוען שלועדת הכנסת יש זכות ערעור על החלטות הנשיאות רק במקרים שכתוב במפורש בתקנון: בעניין דחיפות של הצעות. בנוגע להצעות שהנשיאות חושבת שאינן באות בחשבון כלל להעלות בכנסת מבחינת מהותן, אין - לדעתי - זכות ערעור בפני ועדת הכנסת.

ע. איכילוב: אינני מצטרף לניסוח של הי"ר. לדעתי, על אף שבתקנון לא כתוב במפורש - ועדת הכנסת היא האינסטנציה לדון בערעור על החלטות הנשיאות. לא ייתכן להשאיר חבר כנסת במצב כזה. אני מסכים שחייבים להיות גבולות כלשהם. יש דברים שמגוחך יהיה בכלל להעלותם לדיון, כמו, בניח, בעיית גידול סוכר בהונולולו. בעניינים כאלה אפשר להשאיר זכות הכרעה סופית בידי הנשיאות. אני מציע אחרא לדוני מודם-כל אם ייתכנו גבול כזה. ורק לאחר מכן נדון בעניין השה-

ט. סנה: מה שעומד לדיון איננו אם הכנסת תקבל את ההצעה לסדר-היום, אלא אם מותר להעלות על הדעת שהכנסת, אם תרצה, תאמץ זאת לסדר-יומה. אין הצעתנו מסוג הדוגמה שהביא ח"כ איכילוב שיהיה גיחוך אם הכנסת תדון בה. אין אנו מתערבים בעניינים של אחרים במינוי מפקד נאטו. אבל אדם זה הוא פושע מלחמה מועד, ולנו, כיהודים, ענין זה נוגע במיוחד. יכולה הכנסת להחליט שאינה רוצה לדון בכך, אבל אי-אפשר לוטר שפסול בכלל הוא להעלות ענין זה לסדר-היום. היה דיון בכנסת על זיון גרמניה, וכבר קבעו תקדים בענין זה. בעניינים הקשורים לתחיית המיליטריזם הגרמני קבענו שיש לישראל מה לומר, ומינויו של שפידל הוא המשך ישיר לכך. הייתי יכול אפילו לומר שהחלטה נגד מינויו של שפידל היא ברורה החלטה שנתקבלה לפני כן נגד זיון גרמניה, כי זהו גילוי נוסף של החייאת המיליטריזם הגרמני.

נדמה לי שבענין זה יצא משגה מלפני הנשיאות בכך שפמלה את הזכות להציע זאת בפני הכנסת לדיון.

היו"ר ב. אזוביה: ייתכן שזהו משגה וייתכן שלא. אבל אין אנו דנים לגופו של ענין אלא לשאלה העקרונית אם יש לוועדת הכנסת זכות ערעור על החלטות הנשיאות בענין כזה.

ש. בבה: אני רואה את הוועדה הזאת כפוסק אחרון בכל ענייני הפרוצידורה בכנסת, ואני מתנגד לדבריו של ח"כ איכילוב בנוגע לגבול. את הנשיאות אני רואה כביכול כגוף אכזקוטיבי של ועדת הכנסת שהיא הגוף הלגיסלטיבי. אם ועדת הכנסת יכולה לפסוק על החלטת הנשיאות בענין דחיפות של הצעה - על אחת כמה וכמה בענין של סהות ההצעה. גם אם היתה ההצעה שהוצעה מגוחכת, מסוג הדוגמה שהביא ח"כ איכילוב, יכולה ועדת הכנסת לדון בערעור, ואותם הנימוקים שהיו לפני הנשיאות כשסירבה, יהיו גם לפני ועדת הכנסת.

מאחר שכך, אני חושב שאפשר לדון כבר היום לגופו של ענין. שנית, מאחר שיו"ר ועדת הכנסת הוא גם יו"ר ועדת התקנון, אני מבקש שיקח את הדבר לתשומת-לבו וימצא לו ביטוי בתקנון.

א. רוזיאל-נאור: ועדת הכנסת היא, לדעתי, ועדת הערעורים על כל ענייני הפרוצידורה, אם כי התקנון מדבר רק על מקרים של דחיפות. אם כך כתוב באמת בתקנון - אני בעד שינויו. אני מתנגדת לסתן אפשרות לנשיאות שלא להצביע להביא הצעות לסדר-היום. אם יובא גורם כלשהו העלול לפגוע בבטחון המדינה, יעמדו הנימוקים לפני ועדת הכנסת כשם שעומדים לפני הנשיאות. הצעות לסדר-היום מוגשות לשיקול חברי-הכנסת, לא לשיקולה של הנשיאות, ואין הנשיאות יכולה להיות הפוסקת בדבר אלא ועדת הכנסת, ואת סעיפי התקנון יש לשנות בהתאם.

ש. בבה: בסעיף 38 של התקנון כתוב: "הצעות לטה"י של הישיבה הדו-שבועית יוגשו ע"י חבר הכנסת בכתב ליו"ר הכנסת ויאושרו על-ידו". סכך יכול גם להתפרש שהיו"ר חייב לאשר את ההצעה ואין הוא רשאי בכלל לשרב.

ט. סנה: סעיף 42 מדבר על אפשרות ערעור בפני ועדת הכנסת.

מ. רוזטי: הוא קשור עם הסעיף הקודם המדבר על דחיפות.

ט. סנה: אבל זהו סעיף נפרד.

מ. נורוק: לגופו של ענין: מבחינה זו אני חושך בדעתו של ח"כ סנה. בשעתו באתי גם אני בהצעה לטה"י בדבר זיון גרמניה, ומשום כך אני חרמף בכל הצעות מסוג זה.

י. גרינברג: כל הענין שייך לתקנון. גם אם נחליט כאן משהו, תוכל הנשיאות לטעון: זה לא בהתאם לתקנון, ואין אנו מקבלים את החלטתכם. אני מציע אפוא לבדוק את הדבר מבחינת התקנון ולהעביר זאת לוועדת התקנון.

ט. סנה: מאחר שזוהי הפעם השניה בשבועות האחרונים שאנו דנים בשאלה אם ועדת הכנסת יכולה או אינה יכולה לדון בערעור על החלטת הנשיאות, ומאחר שיש פירושים שונים לסעיף 42 - אני מציע שוועדת הכנסת תטיל על ועדת התקנון לדון באופן דחוף בענין זה.

ועדת הכנסת
19.2.57

מ. סנה:

מחוץ לתור, כי מחרב יכול להתעורר ענין דומה. דרוש פירוש מוסמך לסעיף זה, אם הוא חל על דחיפות בלבד או לא. במידה שיש צורך לשנות אותו - נוכל לדון אז אם צריך לעשות זאת או לא. לדעתי, אילו היה הסעיף הזה שייך רק לדחיפות, היו כותבים אותו כסעיף-משנה נוסף לסעיף 41.

ע. איכילוב: הנימוק של ח'כ גרינברג איננו נימוק. לפי הנוהג אם ועדת הכנסת מחליטה בשאלה כלשהי - החלטתה האחרונה היא המחייבת. נשיאות הכנסת לא תוכל לטעון שאין היא מקבלת את החלטת ועדת הכנסת כעומדת בניגוד לתקנון.

להצעתו של ח'כ אינני מצטרף מתוך נימוק שכני. ועדת המשנה לעניני תקנון א לא תוכל להחליט על משפט אחד מבלי לבנות מחדש את כל הפרק בדבר סדרי הדיון בהצעות לסה"י, כי מיד יתעוררו כמה וכמה שאלות הקשורות בפסקה זו של הערעור. ואינני מאמין שבשנת 1957 תגיע ועדת התקנון לסעיף זה. אני מסכים שמחר עלול להתעורר ענין נוסף דומה, ומשום כך אני מציע שנחליט עכשיו על זכותו של חבר הכנסת לערער בפני ועדת הכנסת על החלטת הנשיאות לדחות את הצעתו לסדר-היום.

ש. בבה: אם ועדת הכנסת תחליט שסעיף 42 הוא אקטואלי וצריך לדון בו בדחיפות - תוכל ועדת התקנון לדון בו גם מחוץ לתור, ואני מציע להעביר לוועדת התקנון את הדיון בסעיף זה. כשתגיע ועדה זו לדיון בכל מכלול בעיות ההצעות לסה"י יבועוד חצי שנה, תהיה כבר לפני החלטה זו.

הי"ר ב. אזניה: יש עלי לחץ מצד יו"ר הכנסת ומצד סיעת מפא"י להביא לדיון בוועדת התקנון "צימוקים", שאלות מיוחדות הנוגעות לדברים מידיים הטעונים הסדר. אני מוכרח להימנע מסדר זה של דיונים בוועדת התקנון. אין אנו צריכים להרבות בהכרעות מלהיטות. אנו דנים עכשיו בפרק חקיקה. אח"כ נעבור לפרק ההצעות לסה"י. אינני חושב אפוא שאפשר לדון על כך עכשיו, כי אין המדובר רק בהחלטה על פירוש הסעיף בתקנון, אלא על המהות, על הרצוי.

אני מציע אפוא שהענין יועבר לוועדת התקנון בדרך הרגילה וידונו בו לפי הסדר.

מ. סנה: מהו המצב עד אז מבחינת התקנון?

הי"ר ב. אזניה: ההחלטה שוועדת הכנסת היא הסמכות הפוסקת בענין ערעורים על החלטות הנשיאות היא החלטה מרחיבת-לכת.

אני מציע אפוא להעביר את הענין לוועדת התקנון, ואני מצוי מנטיח שנקדים את הפרק של הצעות לסה"י לכל פרק חדש אחר.

מ. סנה: לדעתי אין זה ענין של שינוי התקנון, אלא פירוש סעיף אחד בו, סעיף שאיננו ברור. ואין מוסד אחר המוסמך לפרש זאת פרט לוועדת הכנסת. ואני מציע שהדבר ייעשה ע"י ועדת הכנסת, או אחרי שתשמע חוות-דעת דחופה מועדת התקנון.

ע. איכילוב: אני מציע להעמיד בישיבה הבאה של ועדת הכנסת את הסעיף הזה כסעיף ראשון, ולהזמין לדיון את יו"ר הכנסת.

מ. סנה: אני מסכים.

החלטה: להעביר את הענין לוועדת התקנון.

(הישיבה ננעלה בשעה 10.05)